

Rotavīrusa infekcijas epidemioloģiskā situācija Latvijā

*Marita Cikovska¹, Marina Ļežņina¹, Ilze Grope²,
Gunta Laizāne², Rīta Korotinska³, Dace Gardovska¹*

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Tālākizglītības fakultāte, Latvija

² Rīgas Stradiņa universitāte, Pediatrijas katedra, Latvija

³ Slimību profilakses un kontroles centrs, Infekcijas slimību riska analīzes
un profilakses departaments, Latvija

Ievads. Pasaulē ik gadu rotavīrusa infekcija izraisa vairāk kā 450 000 nāves gadījumu bērniem vecumā līdz 5 gadiem, lielākoties attīstības valstīs. Eiropā nāves gadījumi no rotavīrusa gastroenterīta (RVGE) ir reti, tomēr ES valstīm tas ir liels sociālekonomiskais slogs. Pasaules Veselības organizācija 2010. gadā rekomendēja vakcināciju pret RVGE iekļaut visu valstu nacionālajās imunizācijas programmās (NIP). Latvijā vakcinācija pret RVGE uzsākta 2006. gadā, tomēr vēl joprojām tā nav iekļauta obligātajā NIP. Valsts to kompensē 50% apmērā.

Darba mērķis. Vērst sabiedrības, tai skaitā medicīnas nozaru speciālistu, uzmanību uz rotavīrusa infekcijas epidemioloģisko situāciju valstī, veicināt vakcīnas iekļaušanu NIP. Veicināt turpmāko rotavīrusu molekulārās epidemioloģijas izpēti Latvijā.

Materiāls un metodes. Retrospektīvā, aprakstošā pētījumā izmantoti Slimību profilakses un kontroles centra dati un dati no zāļu lieltirgotājiem Latvijā par laika periodu no 2003. līdz 2013. gadam.

Rezultāti. 2003. gadā Latvijā reģistrēti 5602 akūtu zarnu infekciju gadījumi (t. sk. 2081 RVGE gadījums), bet 2013. gadā – 8138 (t. sk. 3404 RVGE gadījumi). Visaugstākā RVGE incidence bija 2011. gadā – 181,1 gadījums uz 100 000 iedzīvotāju.

Laika periodā no 2009. līdz 2013. gadam augstākā saslimstība ar RVGE bija ziemā un pavasarī (vislielākais pacēlums aprīlī – 15% no visiem RVGE). Savukārt vismazāk gadījumu reģistrēts augustā (2,8%). 86,4% no visiem reģistrētajiem RVGE slimniekiem bija bērnu vecuma pacienti. Visvairāk reģistrēti gadījumi ir vecuma grupā no 1 līdz 2 gadiem (30,5% bērni), tad seko zīdaiņu vecuma bērni – 21,9%. 2013. gadā šajās vecuma grupās RVGE incidence bija attiecīgi 4934,9 un 3028,5 gadījumi uz 100 000 bērnu katrā iepriekš minētajā vecuma grupā. Sākot ar 2–3 gadu vecumu, incidence strauji samazinās līdz 49,4 gadījumiem uz 100 000 bērnu vecuma grupā 15–18 gadi.

Pret RVGE vakcinēto zīdaiņu skaits ir palielinājies – 2006./2007. gadā bija vakcinēti 1,0%, 2008. gadā – 2,0%, 2009. gadā – 2,5%, 2010. gadā – 3,0%, 2011./2012. gadā – 4,1%. Vislielākais vakcinācijas pīķis bija 2013. gadā, kad Latvijā pret RVGE bija vakcinēti 15% zīdaiņu.

Secinājumi. Saslimstība ar akūtām zarnu infekcijām, tai skaitā RVGE, pēdējo 10 gadu laikā valstī pieaug un lielākoties skar pirmsskolas vecuma bērnus. Palielinās, tomēr ir nepietiekams rotavīrusa infekcijas vakcinācijas pārklājums valstī. Turpmāk būtu nepieciešama rotavīrusu molekulārās epidemioloģijas izpēte, kas pamatotu vakcinācijas ieviešanu nacionālajā imunizācijas programmā.

Daļa no pētniecības projekta “Rotavīrusu izraisītas infekcijas klīniskās īpatnības, molekulārā epidemioloģija hospitalizētiem bērniem un ar to saistītā bērna un ģimenes dzīves kvalitāte”.